

Prosjekt: Bærekraftig og attraktiv stedsutvikling

Et prosjekt for attraktiv og bærekraftig stedsutvikling, arealbruk og transport i Gran og Lunner

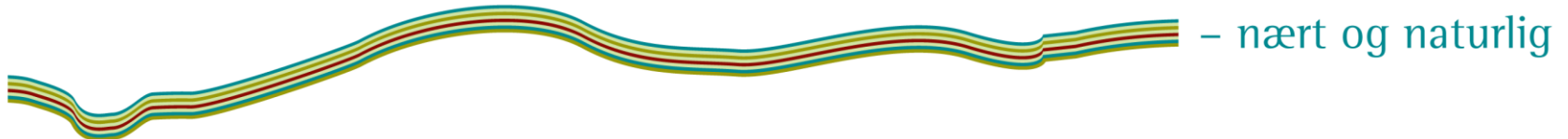

HADELAND

Kort om prosjektet (forkortet BAS)

- ❖ Søknad om Klimasats-midler sendt i juni 2016 og innvilget i januar 2017 – prosjektperioden: **1.jan. 2018 – 1.jan. 2020**
- ❖ Samarbeid mellom **Gran og Lunner** – Jevnaker kommune ønsket heller å prioritere et samarbeid med Ringerike og Hole.
- ❖ Det ble opprettet et **prosjektteam** med:
 - **en prosjektleder (50 %)** som fristilles fra Gran
 - **en prosjekt-medarbeider (20 %)** som fristilles fra Lunner
 - **klimapådriver** ved Regionrådet for Hadeland
- ❖ Resterende midler vil disponeres til å innhente
 - **ekstern veiledning og bistand**, f.eks. til å gjennomføre
 - **analyser og kunnskapsoppdatering**

– nært og naturlig

ORGANISERING AV PROSJEKTET

Prosjekteier	Regionrådet for Hadeland
Prosjektansvarlig	Daglig leder i regionrådsekretariatet Sigmund Hagen
Prosjektleder	Øyvind Sørлие
Prosjektteam	Øyvind Sørлие, spesialrådgiver, Gran kommune Emilie Helgesen Grud, samfunnsplanlegger, Lunner kommune Kristin Molstad, klimapådriver, Regionrådet for Hadeland
Styringsgruppe	Rådmennene i Lunner og Gran og daglig leder i regionrådssekretariatet
Referanse-gruppe	Planutvalget i Gran kommune KIME-komiteen i Lunner kommune

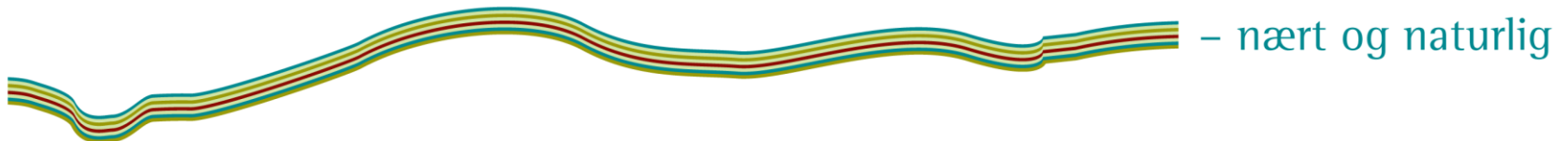
BAS-PROSJEKTET – HOVEDSTRUKTUR

INNLEDNING		Søknad / prosess / økonomi m.m.	
SAMMENDRAG			
DEL 1	KUNNSKAPS-GRUNNLAG	Forskning	
		Utredninger, planer	
		Eksempler	
		Drøfting av relevans og anvendelse i Lunner/Gran	
DEL 2	ANALYSE (befolkning/ målpunkt)	Ide og framgangsmåte	
		Ulike målpunkter med resultater	
		Spesielle analysetemaer med resultater	
		Oppsummering og noen konklusjoner	
DEL 3	LOKALE EKSEMPLER (aktiviteter/attraktivitet)	Prosjekt Harestua	
		Skøytebane i Gran sentrum	
		Kulturarenaer m.m.	
		Festivaler m.m.	
		Andre..??	
DEL 4	DRØFTING, ANALYSE OPPSUMMERING	Gang- og sykkelveger sett i forhold til analyseresultatene	
		Lokale eksempler sett i forhold til analyseresultatene	
		Noen konklusjoner	
		Forslag til tiltak, videre arbeid med temaet og handlingsplan	
FAKTABANK (vedlegg)			

En stadig større del av befolkningen bor i byer og tettsteder

- En klar trend over hele verden – stadig flere mennesker bor i byer og tettsteder
- 82 % av Norges befolkning bor nå i byer og tettsteder
- 59 % av Opplands befolkning bor i byer og tettsteder
- Lunner kommune: 64 %** av befolkningen bor i tettsteder
- Gran kommune: 47 %** av befolkningen bor i tettsteder
- ...men gir dette det fullstendige bildet..?**

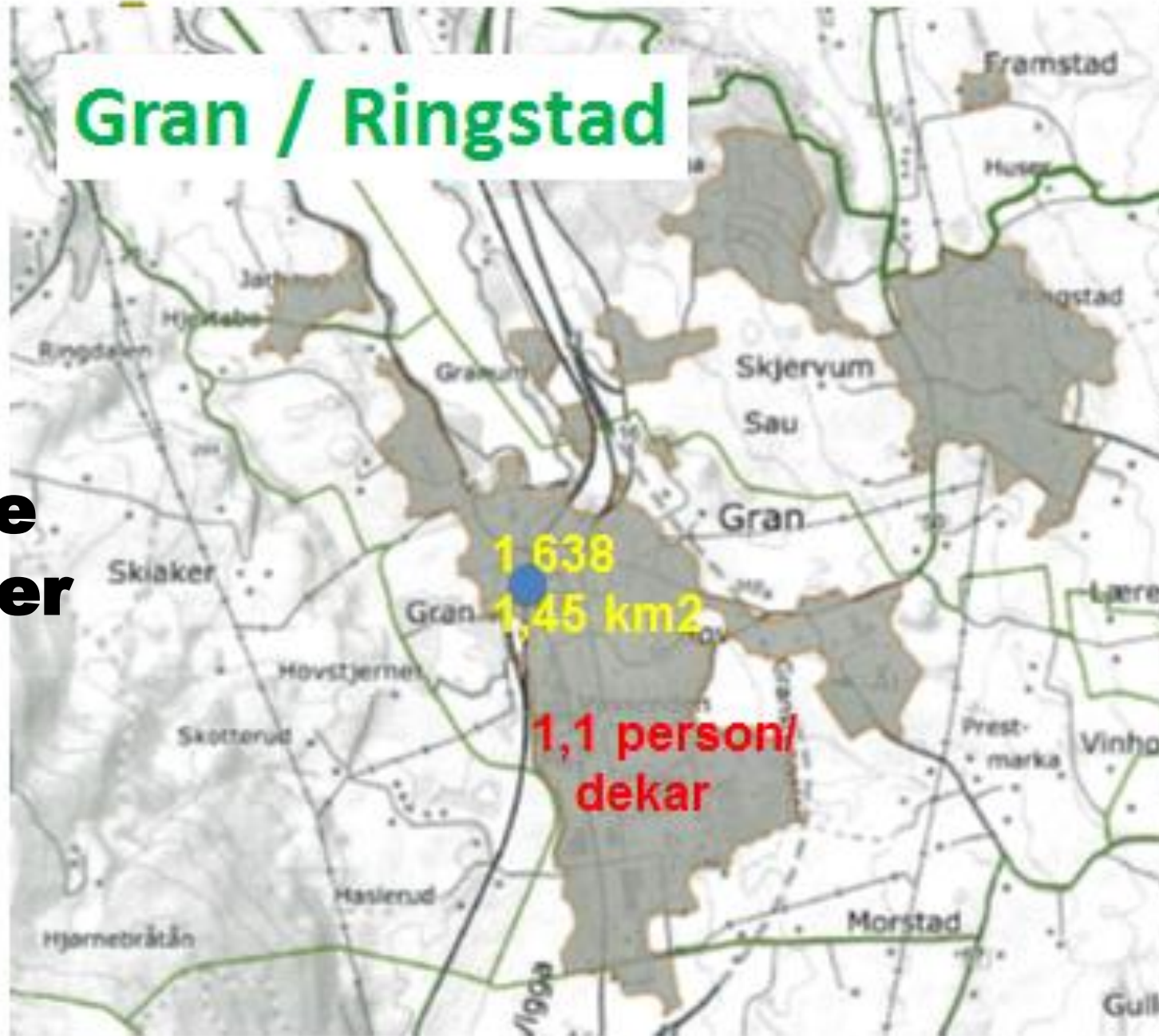

– nært og naturlig

HADELAND

**SSBs
definerte
tettsteder**

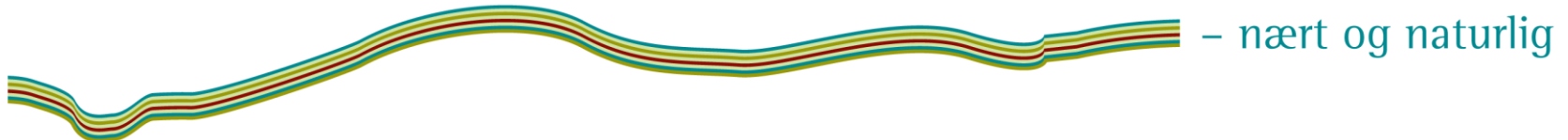

Tettbygd / spredtbygd ?

- ❖ Bakgrunn: Nasjonale føringer om fortetting og utbygging rundt kollektivknutepunkt m.m. – og klar trend nasjonalt / internasjonalt...
- ❖ Dette er i konflikt med lokalpolitiske ønsker om spredt boligbygging
- ❖ Behov for en analytisk innfallsvinkel til dette temaet:
 - Hvor spredtbygd er egentlig Gran og Lunner..??
 - Avstand – nesten alle på Hadeland har mindre enn 15 min. kjøring til et av de fire store tettstedene
- ❖ Hvordan skal kommunene håndtere dette spørsmålet i sin planlegging framover ?

Byer/tettsteder & energibruk

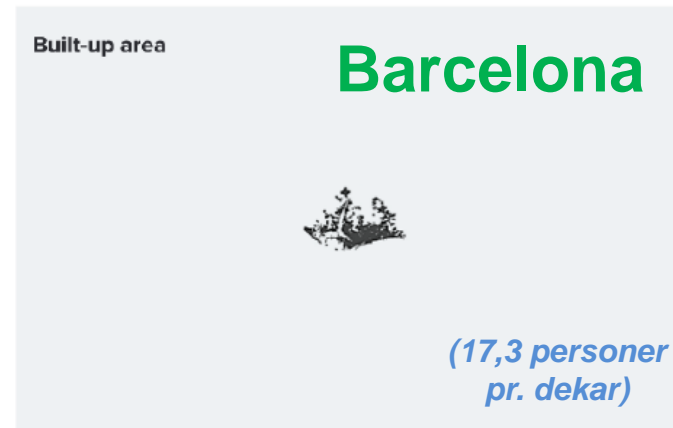
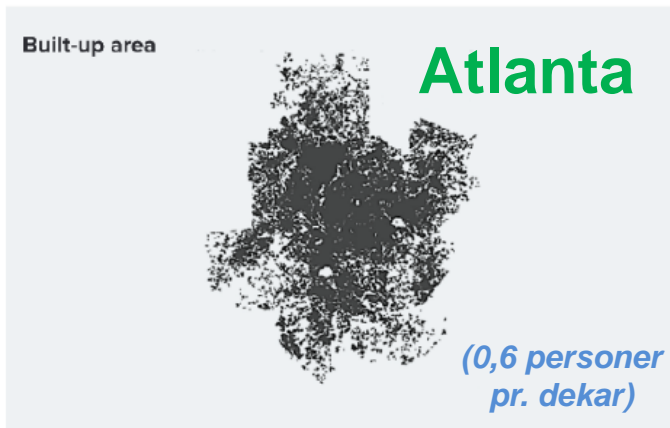

Dette kan også illustreres som vist i Figur 6. Den viser at innbyggerne i Atlanta (USA) med lav tetthet genererer 10 ganger mer CO₂-utslipp per person enn innbyggere i Barcelona (Spania) med langt høyere tetthet (faksimile Bertaud og Richardson 2004).

Atlanta and Barcelona have similar populations but very different carbon productivity

Atlanta

Barcelona

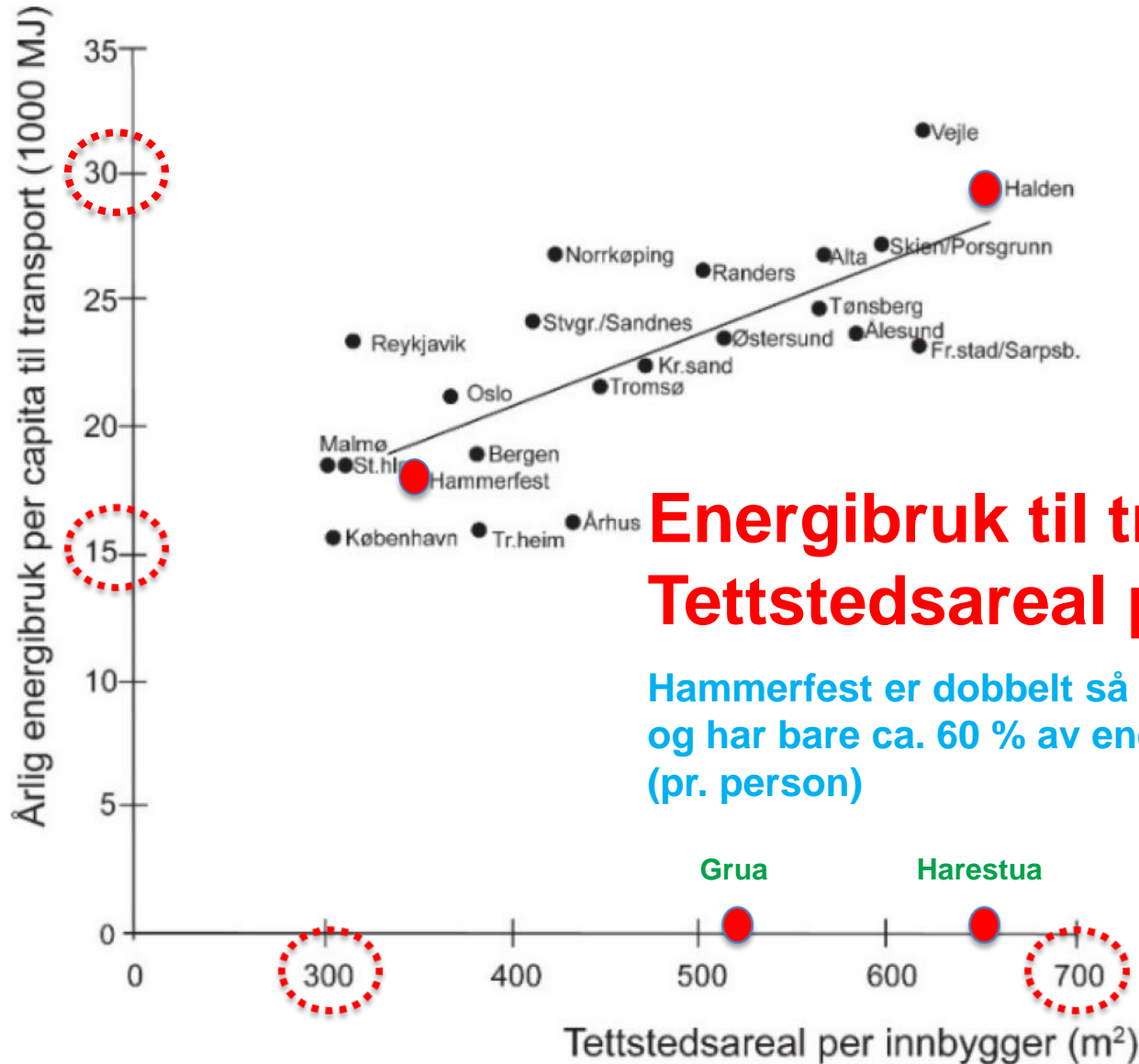

Population	Urban area	Transport carbon emissions
2.5 million	4,280 km ²	7.5 tonner CO ₂ /person (public + private transport)

Population	Urban area	Transport carbon emissions
2.8 million	162 km ²	0.7 tonner CO ₂ /person (public + private transport)

— nært og naturlig

26 x mer spredt → **10 x mer energibruk til transport**

Energibruk til transport – Tettstedsareal pr. innbygger

Hammerfest er dobbelt så tettbygd som Halden – og har bare ca. 60 % av energibruk til transport (pr. person)

Gran/Ringstad +L+R Brandbu/Jare - nært og naturlig

Tettsteder på Hadeland

Lunner kommune: 5.742 personer bor i tettsteder – 3.322 utenfor
63,2 % 36,8 %

Gran kommune: 6.310 personer bor i tettsteder – 7.374 utenfor
46,0 % 54,0 %

Tettstedene:

- Lunner:	974 personer	1,01 km ²	1,0 person / dekar
- Roa:	969 personer	0,96 km ²	1,0 person / dekar
- Grua:	1.519 personer	0,78 km ²	1,9 person / dekar
- Harestua:	2.280 personer	1,51 km ²	1,5 person / dekar
- Brandbu/Jaren:	4.672 personer	5,24 km ²	0,9 person / dekar
- Gran/Ringstad:	1.638 personer	1,45 km ²	1,1 person / dekar

– nært og naturlig

HADELAND

Regionrådet for Hadeland

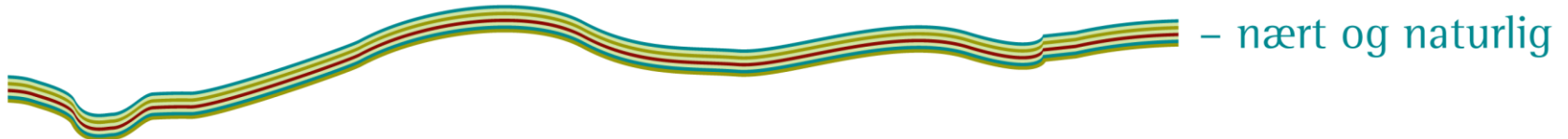

– nært og naturlig

Viktige målpunkter i folks dagligliv:

- Tettsteder og matbutikker: nødvendige daglige/ukentlige ærend
- Arbeid og skole: er av de viktigste elementene i vårt dagligliv
- Kollektivknutepunkt: viktige for mange (pendlere/skoleelever...)
- Sosialt liv: familie, venner & kjente
- Kultur & fritid: konserter/arrangementer/festivaler, øving/trening, andre fritidsaktiviteter/friluftsliv m.m.
- Ferier & helgeturer: besøke familie/venner, hytteturer, helgeturer, ferieturer m.m.
- ❖ **Tidsbruk-undersøkelser / fritidsundersøkelser m.m....**
- ❖ **Besøksstall på ulike arrangementer, kulturtilbud/besøkssteder m.m....**

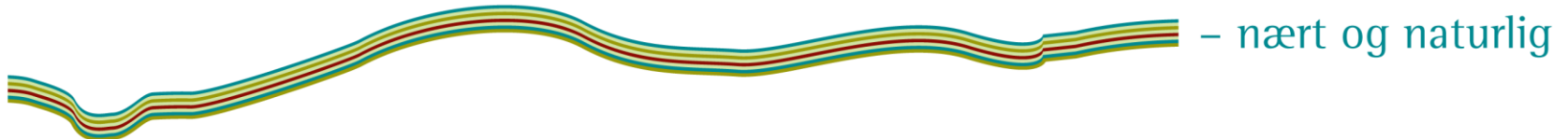

– nært og naturlig

Viktige målpunkter i folks dagligliv:

- **Tettsteder og matbutikker**: nødvendige daglige/ukentlige ærend
- **Arbeid og skole**: er av de viktigste elementene i vårt dagligliv
- **Kollektivknutepunkt**: viktige for mange (pendlere/skoleelever...)
- **Sosialt liv**: familie, venner & kjente
- **Kultur & fritid**: konserter/arrangementer/festivaler, øving/trening, andre fritidsaktiviteter/friluftsliv m.m.
- **Ferier & helgeturer**: besøke familie/venner, hytteturer, helgeturer, ferieturer m.m.
- ❖ **Tidsbruk-undersøkelser / fritidsundersøkelser m.m....**
- ❖ **Besøkstall på ulike arrangementer, kulturtilbud/besøkssteder m.m....**

– nært og naturlig

HADELAND

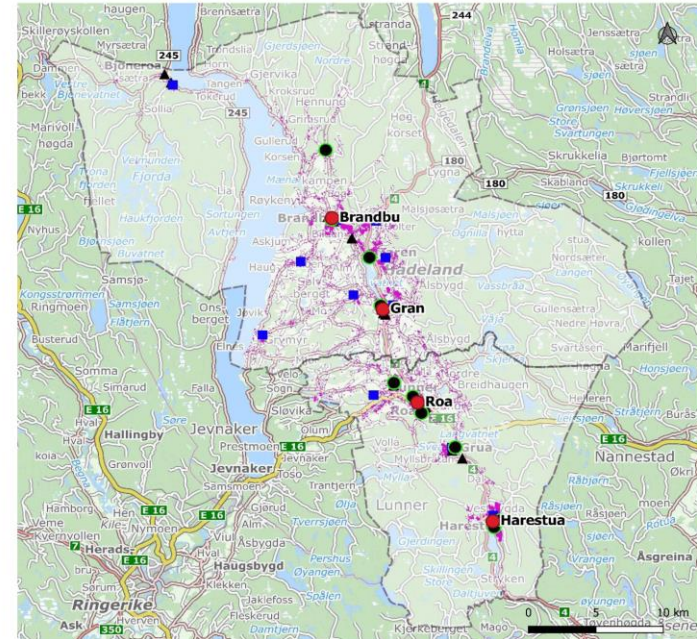
Analyse av avstander og tilgjengelighet

Avstand fra bolig til sentrale målpunkter i folks dagligliv

Dato: 13.09.2019

DEMOGRAFI- OG AVSTANDSANALYSE FOR GRAN KOMMUNE OG LUNNER KOMMUNE

Figur 1. Oversikt over analyseområdet

Rapport levert av Norkart AS, 27/8- 2019

Utførende konsulent: Maléne Peterson

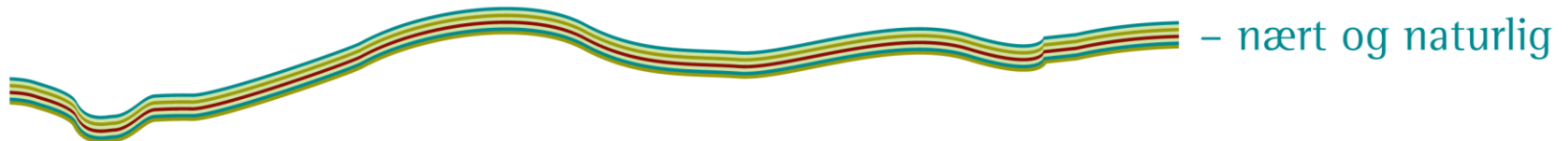
Maléne Peterson

– nært og naturlig

Hva er de viktigste målpunktene i folks dagligliv..??

Bolig og befolkning		Målpunkter	
Boenheter (registrerte boliger + våningshus)	Avstand langs offentlig veg	Oppvekst	Barneskoler
		Tettsteder	Tettstedssentrum
Private tjenester		Matbutikker	
Kollektiv- trafikk		Jernbanestasjoner Buss-knutepunkt	
Befolkning (antall og alder) (aldersgrupper SSB)			

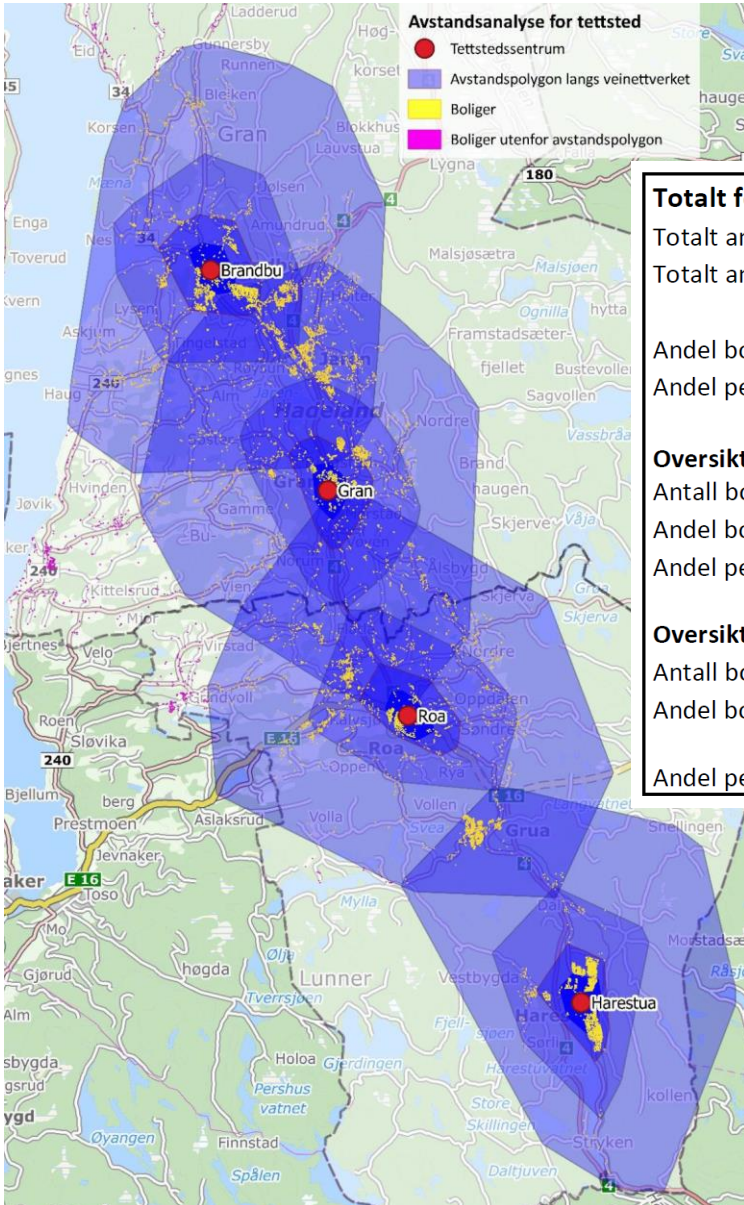
– nært og naturlig

HADELAND

Avstand til tettstedssenter

Regionrådet for Hadeland

Totalt for de fire tettstedene

	0-1km	0-2 km	0-4 km	0-8 km
Totalt antall boliger	920	2334	4453	7469
Totalt antall personer	3041	7096	12734	20526
Andel boliger av totalt antall boliger, per sone	11 %	28 %	54 %	91 %
Andel personer av totalbefolkningen, per sone	14 %	32 %	57 %	91 %

Oversikt - Gran kommune

Antall boliger i Gran kommune	408	1165	2514	4333
Andel boliger innenfor avstandssonene, i Gran kommune	8 %	23 %	50 %	87 %
Andel personer innenfor sonene i Gran kommune	11 %	26 %	53 %	88 %

Oversikt - Lunner kommune

Antall boliger i Lunner kommune	512	1169	1939	3105
Andel boliger innenfor avstandssonene, i Lunner kommune	16 %	36 %	60 %	96 %
Andel personer innenfor sonene i Lunner kommune	17 %	39 %	62 %	96 %

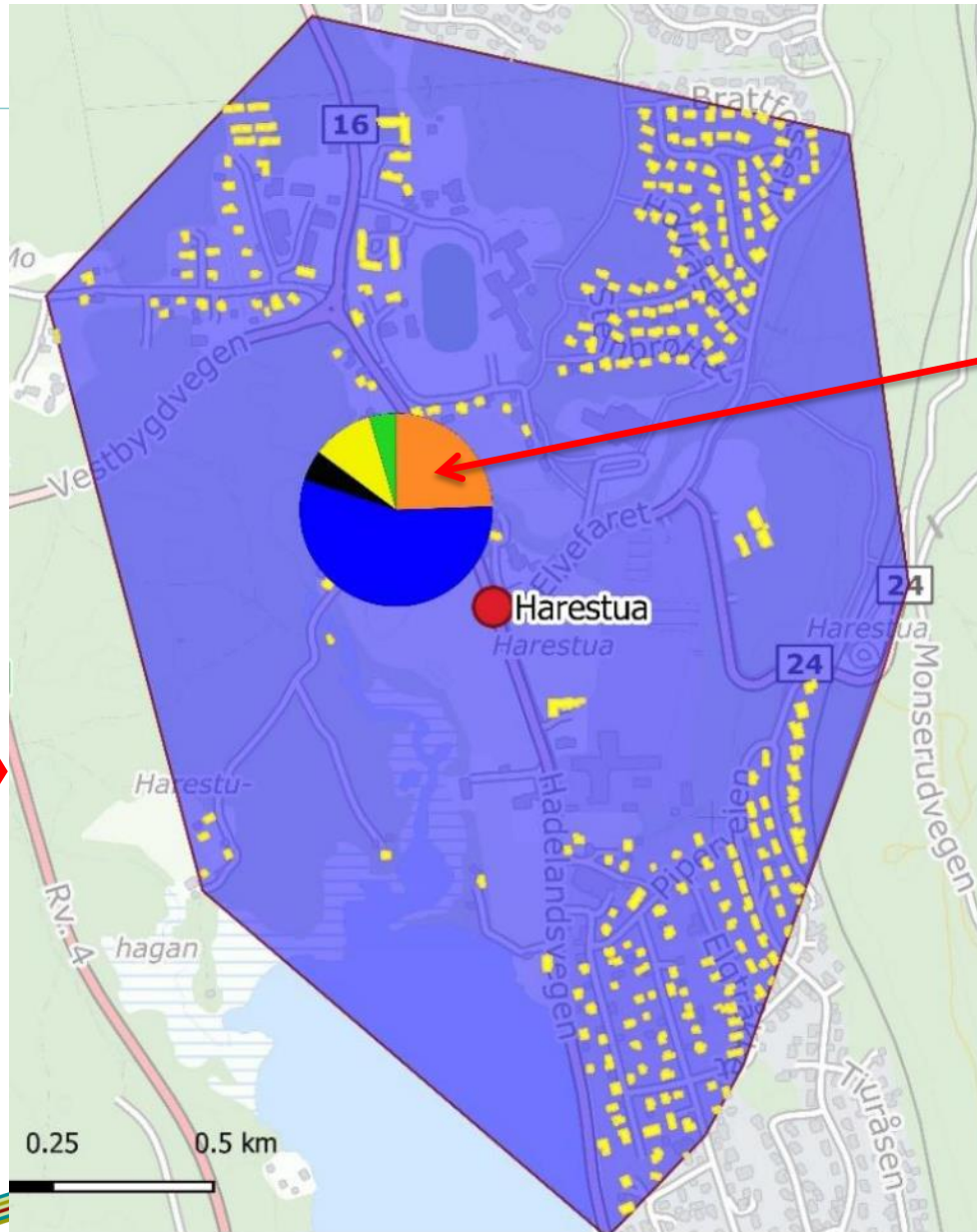
91 % av befolkningen bor mindre enn 8 km fra sentrum i Brandbu, Gran, Roa eller Harestua (Gran 88 % og Lunner 96 %)

- nært og naturlig

HADELAND

Aldersfordeling innenfor 1 km fra «sentrum» Harestua

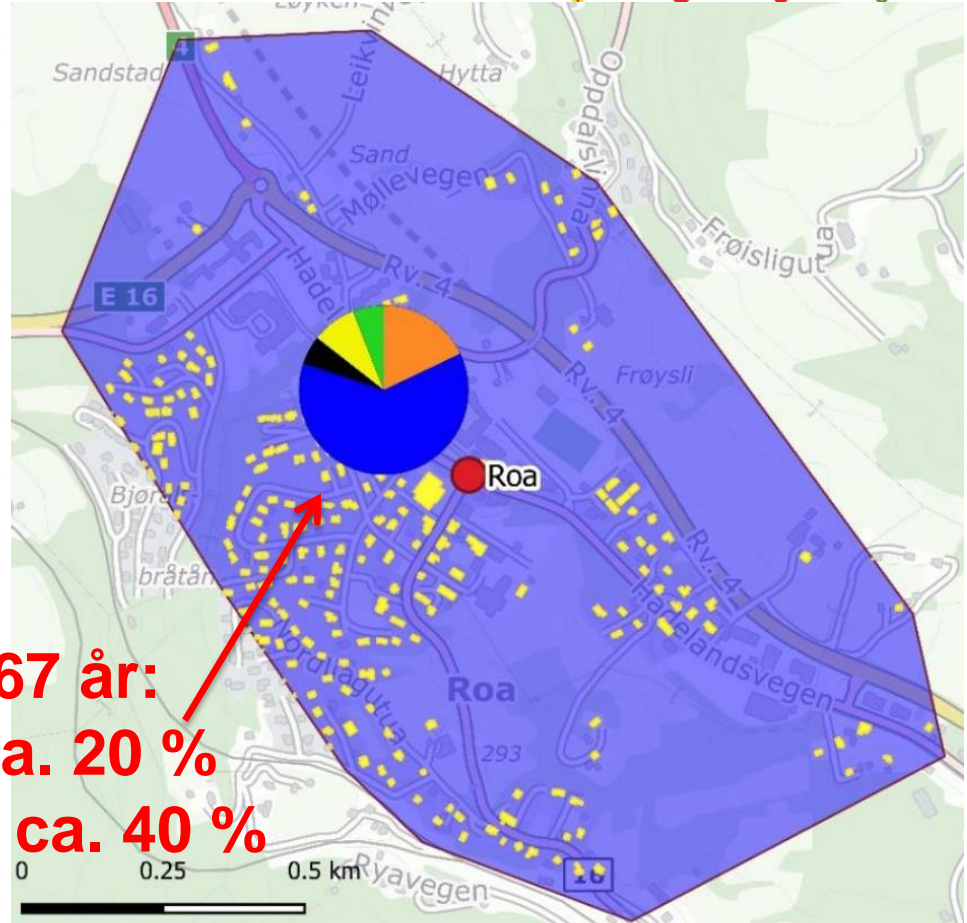
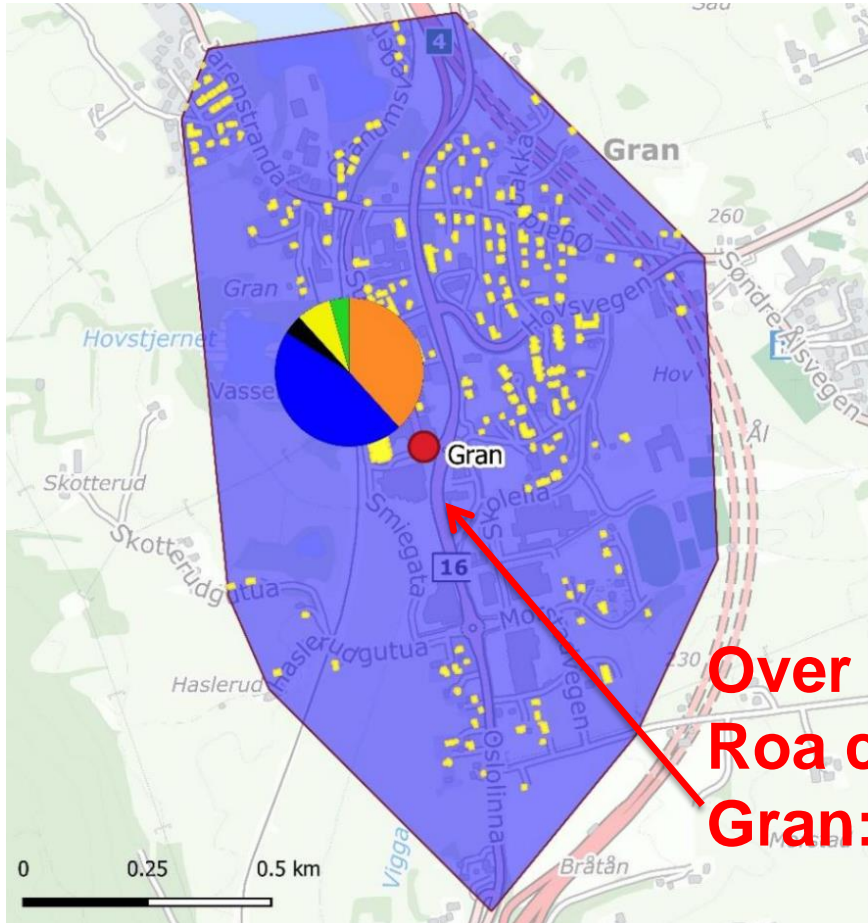
ca. 25 %
over 67 år
= oransje farge

Demografi, 0 - 1 km

- Tettstedsentrum
- 0 - 1 km: 0 - 5 år
- 0 - 1 km: 5 - 15 år
- 0 - 1 km: 16 - 19 år
- 0 - 1 km: 20 - 66 år
- 0 - 1 km: over 67 år

Aldersfordeling innenfor 1 km fra tettstedssentrum

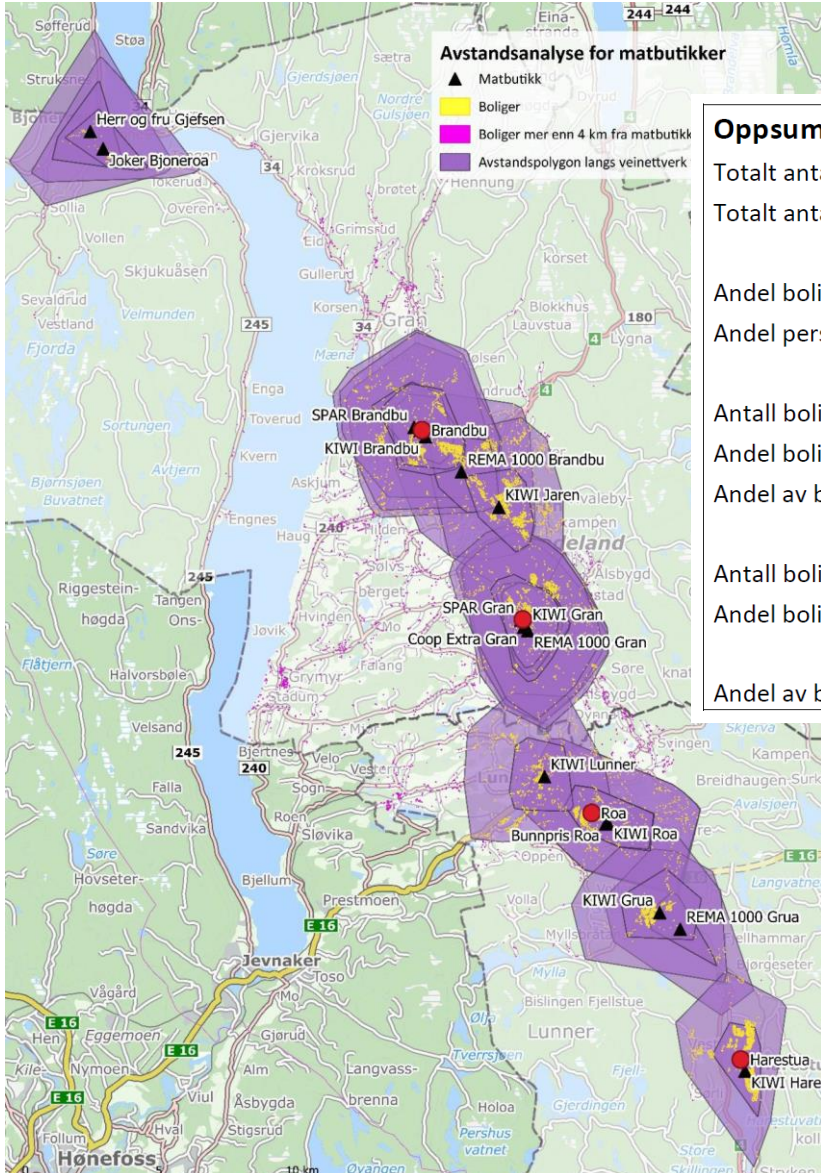
Over 67 år:
 Roa ca. 20 %
 Gran: ca. 40 %

- nært og naturlig

Avstand til matbutikk

Oppsummering for matbutikkene	0-1km	0-2 km	0-4 km
Totalt antall boliger, per sone	1934	4244	6384
Totalt antall personer	5777	12068	17620
Andel boliger av totalt antall boliger, per sone	23 %	52 %	78 %
Andel personer av totalbefolkningen, per sone	26 %	54 %	78 %
Antall boliger i Gran kommune, per sone	957	2241	3552
Andel boliger innenfor avstandssonene, i Gran kommune	19 %	45 %	71 %
Andel av befolkningen i Gran kommune, per sone	22 %	48 %	73 %
Antall boliger i Lunner kommune, per sone	964	1980	2807
Andel boliger innenfor avstandssonene, i Lunner kommune	30 %	61 %	86 %
Andel av befolkningen i Lunner kommune, per sone	31 %	64 %	88 %

73 % av befolkningen i Gran og 88 % av befolkningen i Lunner har mindre enn 4 km til matbutikk

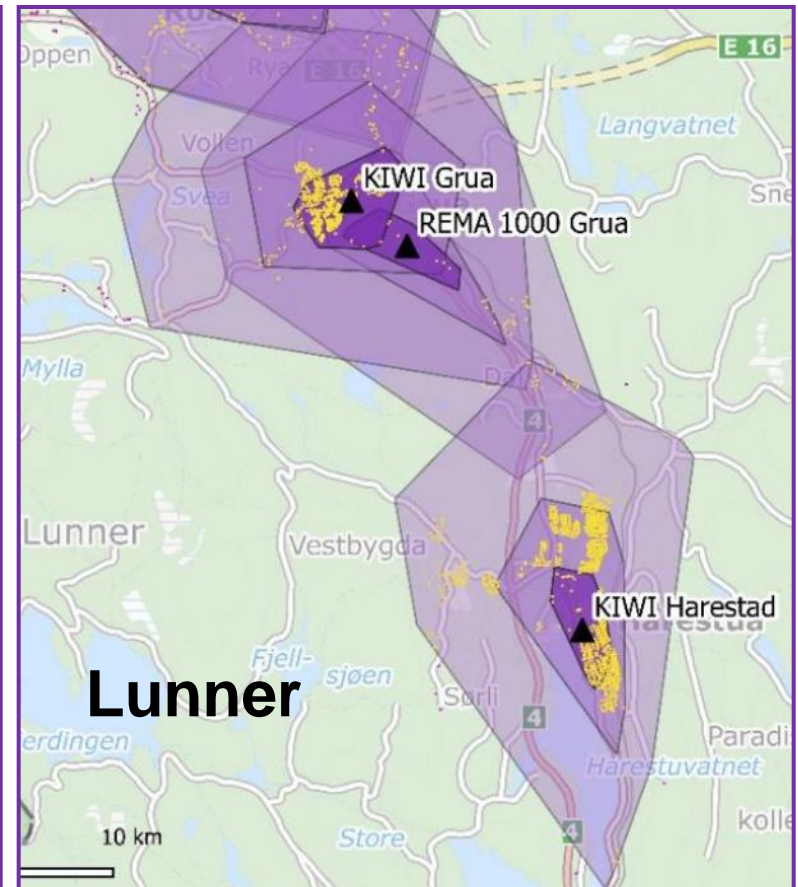
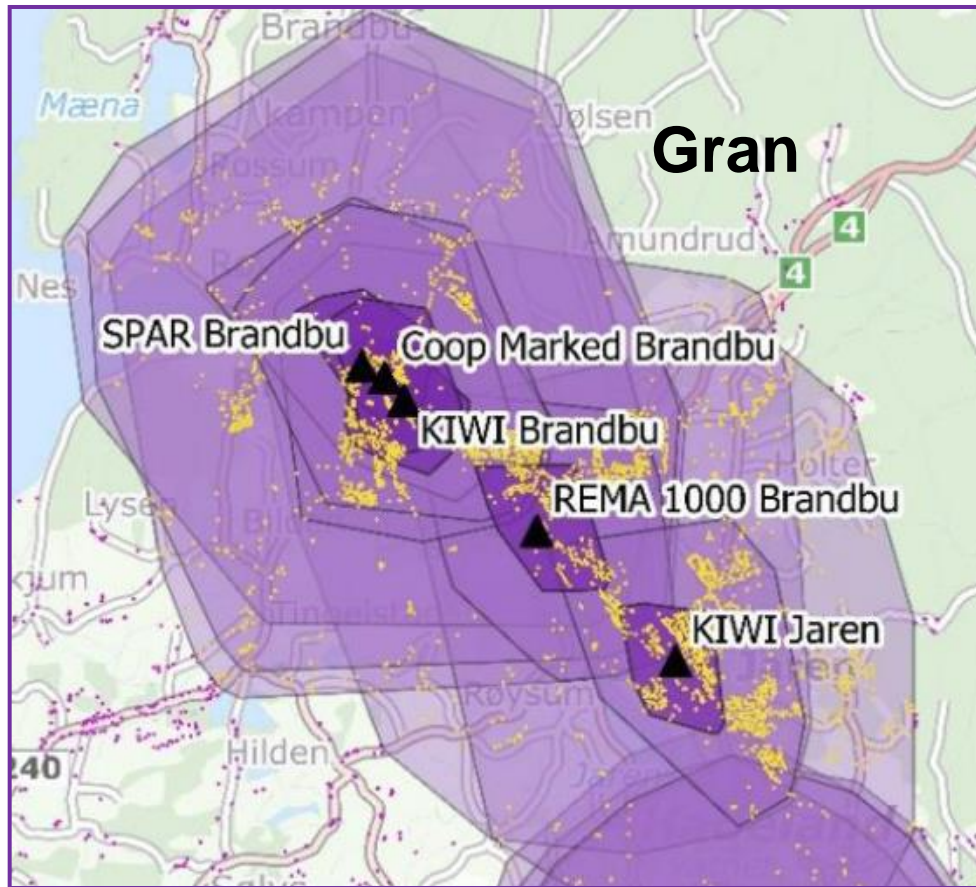
– nært og naturlig

HADELAND

Regionrådet for Hadeland

Avstand til matbutikk

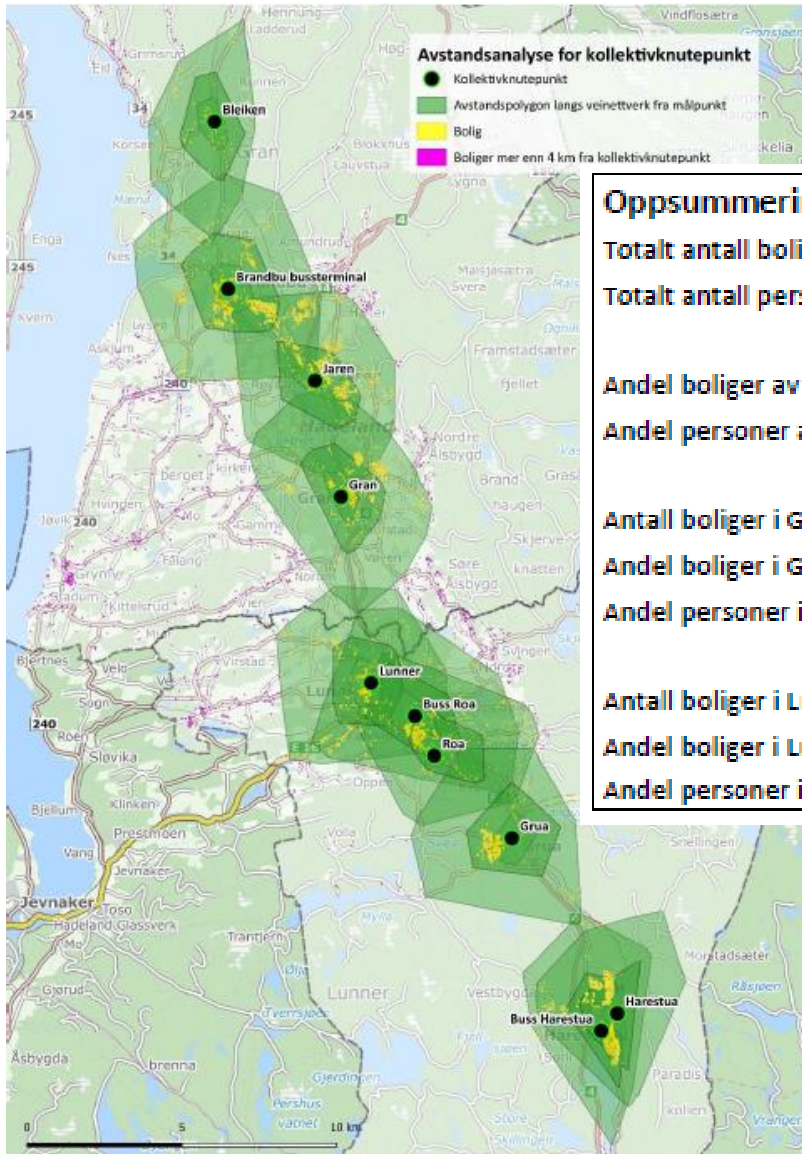
 – nært og naturlig

HADELAND

Kollektivknutepunkt

Regionrådet for Hadeland

Oppsummering for kollektivknutepunktene	0-1km	0-2 km	0-4 km
Totalt antall boliger	1647	3866	6373
Totalt antall personer	5073	11238	17800
Andel boliger av totalt antall boliger, per sone	20 %	47 %	77 %
Andel personer av totalbefolkningen, per sone	23 %	50 %	79 %
Antall boliger i Gran kommune, per sone	596	1865	3538
Andel boliger i Gran kommune, per sone	12 %	37 %	71 %
Andel personer i Gran kommune, per sone	15 %	40 %	73 %
Antall boliger i Lunner kommune, per sone	1051	2001	2835
Andel boliger i Lunner kommune, per sone	32 %	62 %	87 %
Andel personer i Lunner kommune, per sone	34 %	65 %	89 %

– nært og naturlig

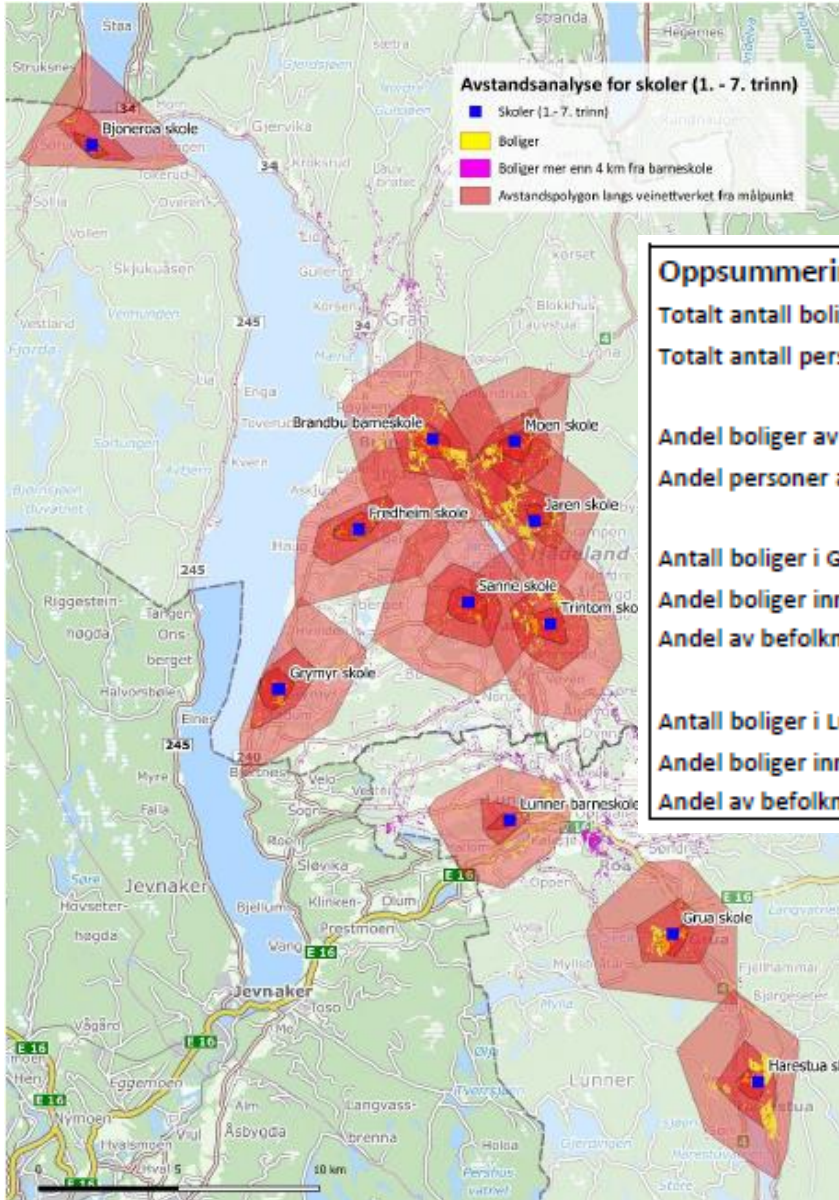
**89 % av befolkningen i
Lunner bor mindre enn 4 km
fra et kollektivknutepunkt**

HADELAND

Avstand til barneskole

Regionrådet for Hadeland

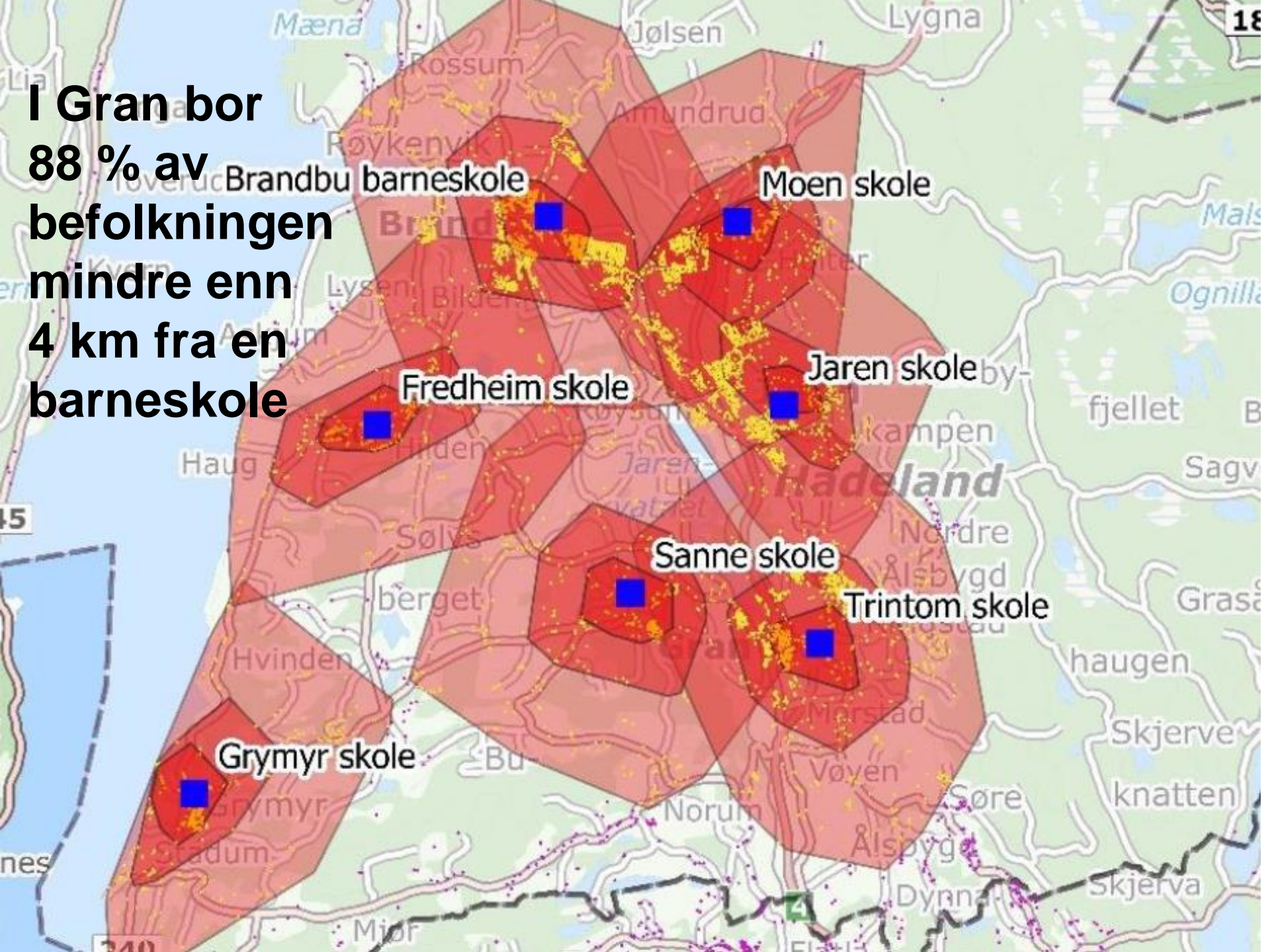

Oppsummering for skolene	0-1km	0-2 km	0-4 km
Totalt antall boliger, per sone	1194	3717	6318
Totalt antall personer	3611	10637	17582
Andel boliger av totalt antall boliger, per sone	15 %	45 %	77 %
Andel personer av totalbefolkningen, per sone	16 %	47 %	78 %
Antall boliger i Gran kommune, per sone	812	2551	4276
Andel boliger innenfor avstandssonene, i Gran kommune	16 %	51 %	86 %
Andel av befolkningen i Gran kommune, per sone	19 %	54 %	88 %
Antall boliger i Lunner kommune, per sone	382	1166	2042
Andel boliger innenfor avstandssonene, i Lunner kommune	12 %	36 %	63 %
Andel av befolkningen i Lunner kommune, per sone	1078	38 %	64 %

I Gran bor 88 % og i Lunner 64 % av befolkningen mindre enn 4 km fra en barneskole

– nært og naturlig

**I Gran bor
88 % av
befolkningen
mindre enn
4 km fra en
barneskole**

SMARTE DEMOGRAFIDATA I GEOGRAFISKE ANALYSER

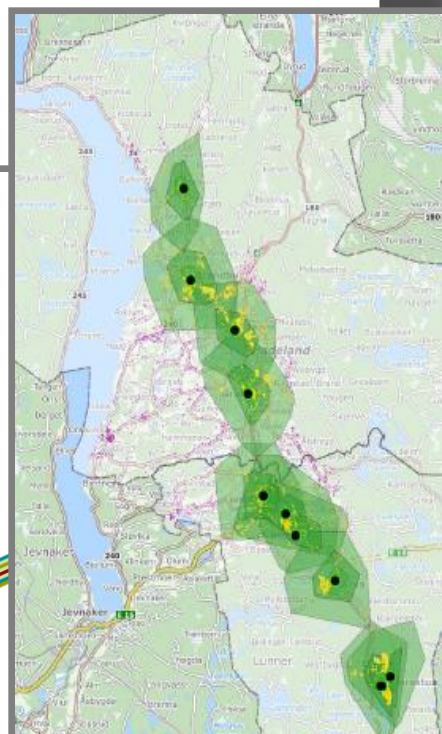
Maléne Peterson

Prosjektleder analyse og datatjenester

malene.peterson@norkart.no

Regionrådet for Hadeland

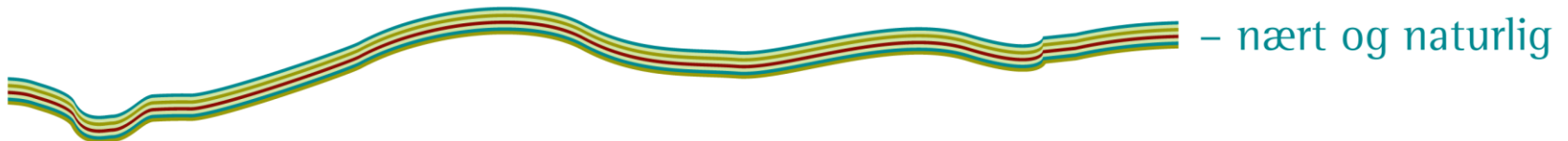
NÆRHETSANALYSE MED BEFOLKNINGSDATA

- 42 målpunkt
 - Tettstedssentrum, kollektivknutepunkt, matbutikker, barneskoler..
- Avstandssoner
 - 0-1 km, 0-2 km, 0-4 km
 - 0-8 km (tettstedssentrum)
- Aldersgrupperinger - SSB

Analysen viser at Gran & Lunner er mindre spredtbygd enn vi ofte tror

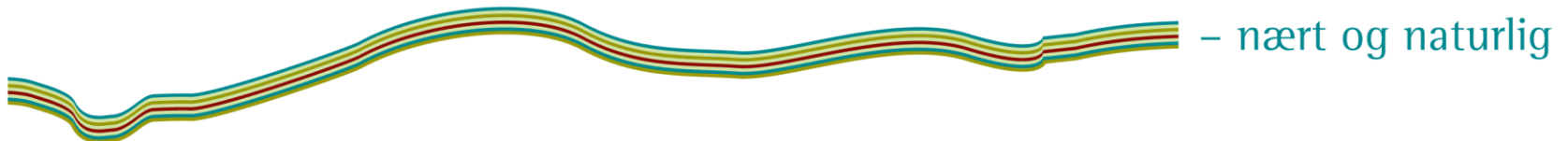
- **90 % av befolkningen i Gran og Lunner** bor mindre enn **8 km** fra sentrum i ett av de fire store tettstedene
- **80 % av befolkningen i Gran og Lunner** bor mindre enn **4 km** fra en matbutikk og et kollektivknutepunkt
- **50 % av befolkningen i Gran og Lunner** bor mindre enn **2 km** fra en matbutikk og et kollektivknutepunkt

+ noen andre momenter (1):

- Viggadalen: De fleste funksjonene som er viktige for folk i Gran og Lunner ligger i **beltet «Viggadalen/Harestua»** og de aller fleste har kort vei til disse (tettstedsentre, kollektivknutepunkt, matbutikker m.m.)
- Tettstedene og de tilbudene de gir er derfor viktige for hele befolkningen – og ikke bare de som bor innenfor tettstedene (korte avstander)
- Barneskoler: Det er en markant forskjell på Gran og Lunner:
 - i Gran har **88 %** av befolkningen mindre enn **4 km** til skolen
 - i Lunner er tilsvarende tall **64 %**
- Aldersfordeling: Hvor bor de eldre – og hvor bor barnefamiliene ?
(...dette bør det arbeides mer med – men vi ser en overvekt av eldre i og nær tettstedene, spesielt i Gran – og barnefamilier litt utenfor...)

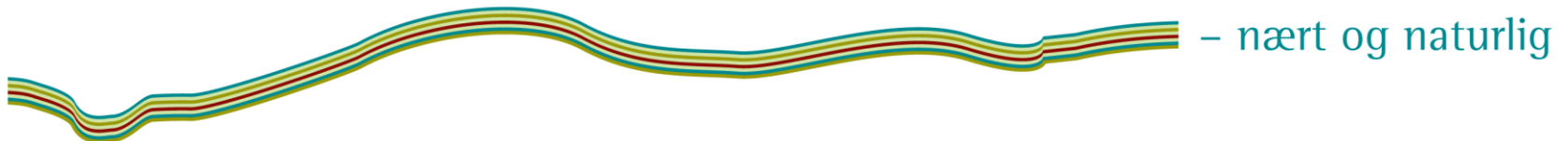

– nært og naturlig

+ noen andre momenter (2):

- Planreservene i Gran og Lunner ligger i veldig stor grad i det samme beltet (potensiale på ca. 2000 boenheter i hver av kommunene)
- Det er et **stort potensiale for mer gåing og sykling (0-4 km)** – burde kommunene gå sammen om et **gå-/sykkelprosjekt** – der en ikke bare ser på avstand, men også gangveger, trafikksikkerhet, snarveier m.m..??
- Avstand til andre tilbud som er viktig folks hverdagsliv:
 - kulturaktiviteter
 - arrangementer / festivaler
 - andre fritidstilbud,
 - idrett/friluftsliv m.m..?

– nært og naturlig

HADELAND

Regionrådet for Hadeland

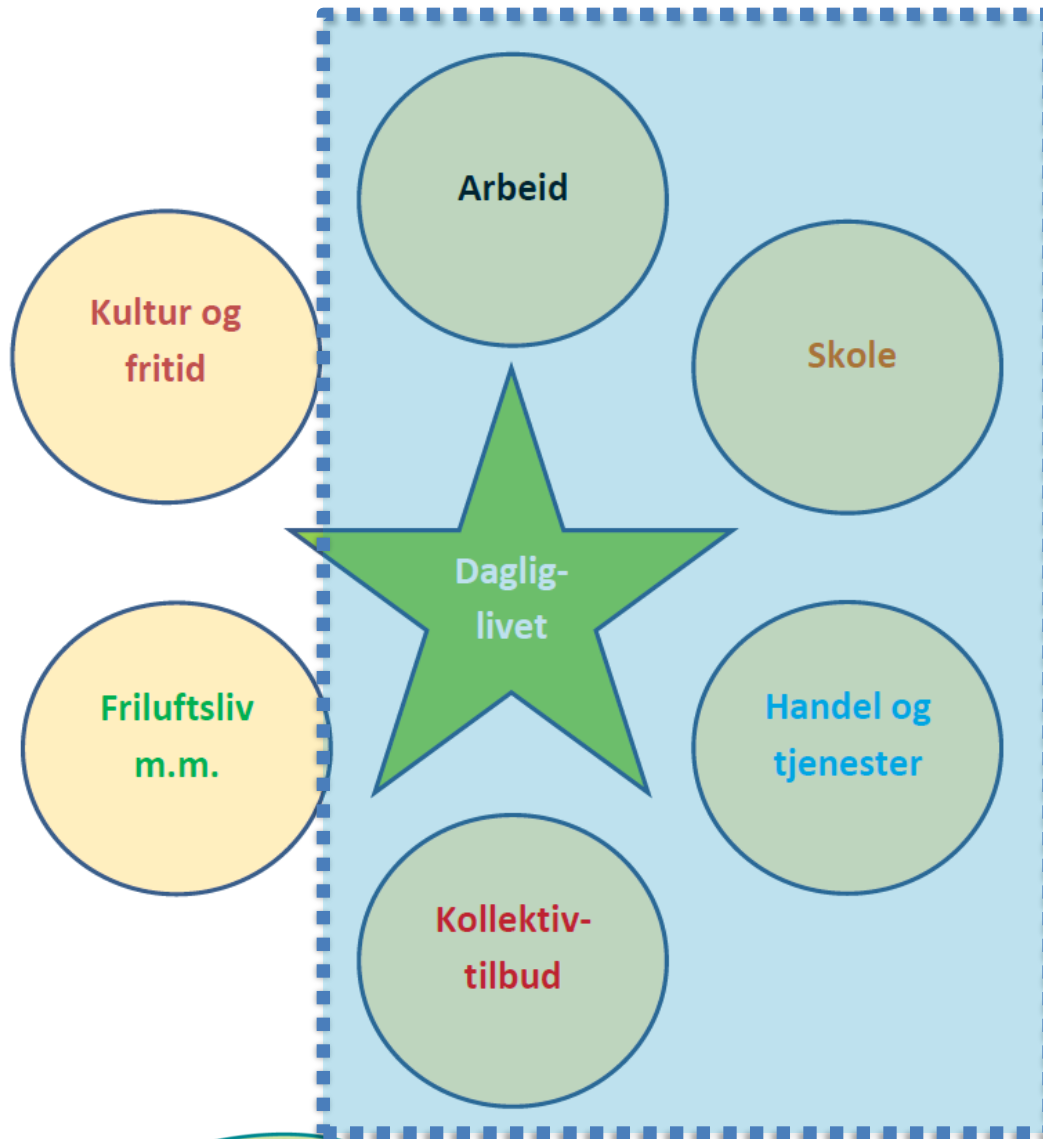

– nært og naturlig

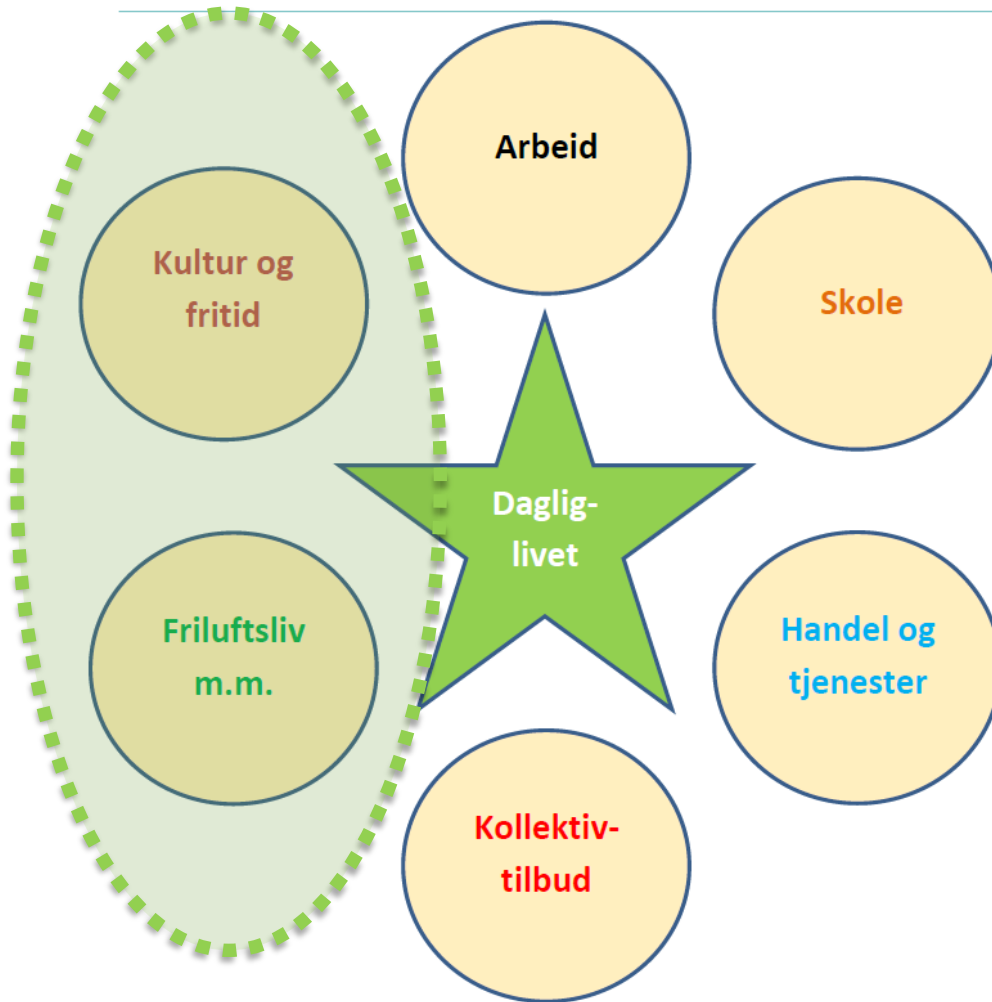

HADELAND

Regionrådet for Hadeland

– nært og naturlig

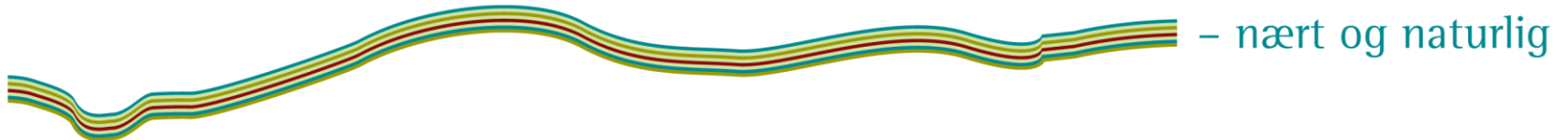
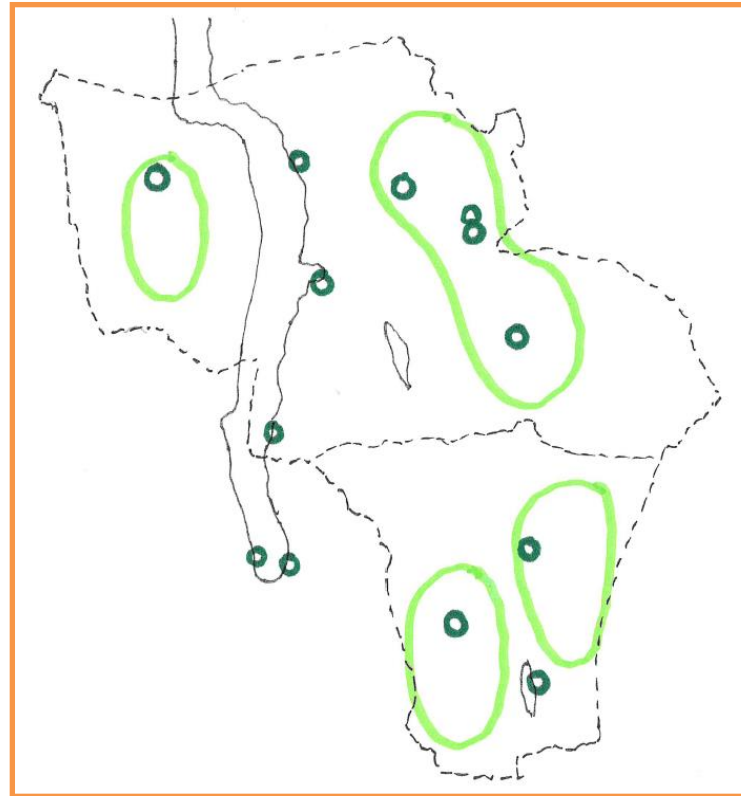
- ❖ Transport(miljø/klima)
- ❖ Tidsbruk
- ❖ Opplevelser
- ❖ Valgfrihet
- ❖ Livskvalitet – det gode liv

Hadeland – Nært og naturlig

– nært og naturlig

Kulturliv / arrangementer + friluftsliv / bading

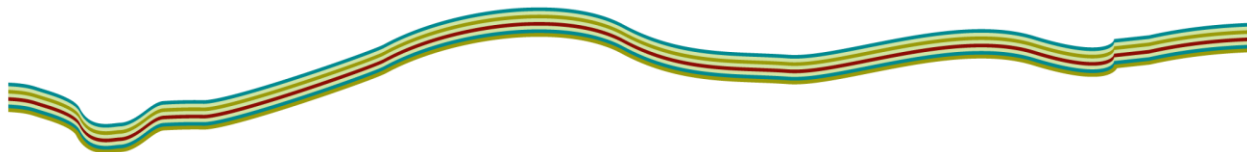

Avslutning av prosjektet – januar 2020

Gjenstående arbeider:

- Visuell presentasjon av Demografi- og avstandsanalysen + kulturliv / arrangementer / fritid
- En kort analyse av kollektivtransport – basert på analysen: Dagens tilbud – potensialet – råd om grep fra kommunenes side
- Sammenfatning av rapporten
- Anbefalinger til kommunene
- Behandling i regionrådet + kommunene

– nært og naturlig